

Джурило А.
*кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України, Україна*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТНІХ СИСТЕМ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ

XXI століття – це століття глобалізації, нових технологій та інновацій, це епоха нового мислення, нового ставлення до змін, що відбуваються довкола нас. Динамічність та взаємозумовленість таких змін вказують на необхідність нового підходу до світової системи освіти, як шкільної, так і вищої. Тренди в освіті – це тенденції її розвитку та зміни. На сьогодні, це, перш за все, створення нових умов і активних методик навчання, які є основою освітньої парадигми. Окрім того, зростаючі вимоги з боку суспільства до підготовки критично мислячої та функціонально грамотної особистості, здатної до безперервного оновлення своїх знань, швидкої перекваліфікації та зміни сфер застосування своїх знань, умінь і навичок для успішного життя в умовах сучасного мінливого світу.

Найважливішою особливістю сучасного етапу розвитку суспільства є активне впровадження засобів нових інформаційних та освітніх технологій в усі сфери людської діяльності. Суспільство висуває все більш жорсткі вимоги до знань, умінь і навичок випускників закладів середньої та вищої освіти. Аналіз систем шкільної освіти і тенденцій їх розвитку показує, що метою шкільної освіти XXI століття є не просто передача знань від вчителя до учня, а прагнення навчити дітей методам самостійного освоєння знань, аналізу подій і явищ навколишнього світу, вироблення правильних рішень і шляхів їх реалізації з урахуванням можливості необмеженого доступу до інформації на тлі різкого зростання інформаційного потоку, як за змістом, так і часом своїх змін.

Згідно зі звітом фонду New Media Consortium та асоціації розробників інформаційних технологій, в найближчі п'ять років систему освіти будуть визначати наступні тенденції [1]:

- *Зміна культури інновацій*

Світ змінюється, і освіта повинна змінюватися разом з ним. Навчальні заклади запозичують ідеї зі світу бізнесу, звертаючись до досвіду вдалих стартапів, запускаючи нові для себе процеси. Поступово зі шкіл йде паперова рутинна, поступаючись місцем електронним засобам роботи з даними. Вищі заклади освіти теж усвідомлюють, що технології можуть стати каталізатором поліпшення навчального процесу. Але культура інновацій означає не тільки прийняття нових технологій та зміна способів навчання, а розуміння того, що цінності в зовнішньому світі постійно змінюються, тому і освіта повинна змінюватися, щоб виправдати очікування своїх учнів.

– *Розширення співпраці між організаціями*

Кількість контактів та зв'язків між різними освітніми інституціями зростає. Технології впливають на це наступним способом: по-перше, не користуватися технологіями стає неможливо, а користуватися – часто досить дорого. Тому навчальні заклади починають діалог між собою та виробниками освітніх технологій, щоб домовитися про вигідні умови і мати вплив на кінцевий продукт. По-друге, школи та університети починають активніше ділитися даними і контентом. У мережу Інтернет викладаються конспекти уроків, методичні рекомендації, записи занять. У підсумку це вигідно всім: і колегам, і учням. Розробляються різні платформи для шкільних блогів, які об'єднують навчальні заклади в соціальні мережі і дозволяють швидко обмінюватися професійним досвідом.

– *Зміна ролі оцінювання успішності*

Технології дають можливість працювати з великими обсягами даних: вести статистику успішності студентів і робити висновки про те, які методи навчання працюють краще. З моменту вступу до школи і до закінчення університету по кожному учню можна вести докладну базу даних, щоб коригувати індивідуальний план навчання і робити висновки про систему освіти в цілому. Це зміщує фокус уваги з підсумкових оцінок на проміжні результати, які є набагато важливіше для вибудовування стратегії навчання. Оскільки такі дані доступні не тільки вчителям, але і самим учням, діти можуть отримати більше самостійності та можливостей для самоконтролю.

– *Поширення відкритих освітніх ресурсів*

Багато викладачів тільки раді ділитися своїми знаннями з усім світом, не думаючи про особисту вигоду. Інакше як пояснити таке зростання безкоштовних освітніх матеріалів у мережі: курси, методичні рекомендації, навчальний контент, дослідницькі статті та багато іншого.

– *Поширення змішаного навчання*

Завдяки інформаційним технологіям стала поширюватися модель перевернутого класу і з'явилися різні форми змішаного навчання. Змішане навчання об'єднує все найкраще: можливість вільно розподіляти час і зусилля, необмежено отримувати знання за межами класної кімнати і переваги роботи з викладачем лицем до лица. Сучасна тенденція така, що все більше навчальних закладів роблять акцент на ефективне поєднання технологій та традиційного особистого «наставництва».

– *Перепланування навчальних просторів*

Навчальні заклади починають змінювати свій навчальний простір так, щоб студенти могли працювати з електронними пристроями і більше взаємодіяти один з одним. Варіантом такого перепланування є розташування викладача по центру аудиторії, коли навколо нього знаходяться робочі місця студентів, а те, що раніше з'являлася б на дошці, відображається у кожного на персональному екрані. На сам кінець, варто зазначити, що швидкий розвиток цифрових технологій вимагає перебудови систем освіти, щоб дати нашим дітям навички, необхідні для роботи в умовах цифрового середовища, забезпечити безпеку в мережі, сформувати відповідальних громадян нової цифрової епохи.

Список використаних джерел

1. 6 Trends that will Change our Idea of the Education System [Електронний ресурс] // Culture and Creativity. Режим доступу: <https://www.culturepartnership.eu/en/article/6-tendentsiy-kotorie-izmenyat-nashe-predstavlenie-o-sisteme-obrazovaniya>